

SECCIÓ DE SENDERS AE TALAIA

PER LES TERRES DE PONENT

Etapa 8: BALAGUER – CASTELLÓ DE FARFANYA OS DE BALAGUER

17 de desembre de 2017

HORARI PREVIST

Sortida de la Plaça de l'Estació de Vilanova i la Geltrú.	7 h
Restaurant el Faro. Esmorzar.	8 h 45 min
Sortida cap a Balaguer.	9 h 15 min
Balaguer. Inici de l'etapa.	9 h 30 min
Grup d'arbres. Reagrupament.	10 h 20 min 10 h 30 min
Castelló de Farfanya. Reagrupament.	11 h 35 min 11 h 45 min
Molí d'en Bòria. Reagrupament.	12 h 40 min 12 h 50 min
Os de Balaguer. Final de l'etapa.	13 h 35 min
Sortida cap a Balaguer.	13 h 45 min
Balaguer. Dinar	14 h 15 min
Sortida cap a Vilanova.	16 h 30 min
Vilanova i la Geltrú.	18 h 30 min

Notes.-

- ** Esmorzarem al restaurant el Faro, abans d'entrar a Balaguer. En acabar, l'autocar ens portarà a Balaguer on dinarem (cadascú pel seu compte).
- ** Tingueu en compte que l'organització sempre **pot modificar aquesta previsió** d'horari en funció de com es vagi desenvolupant l'etapa (Condicions meteorològiques, retards o avançaments imprevistos, etc).
- ** Si us plau, sigueu puntuals, respecte els reagrupaments i **mantingueu sempre contacte visual** amb els que us segueixen; si cal espereu-vos. Intenteu seguir els horaris previstos, és a dir, no correu ni aneu massa lents! (**Penseu que aneu en grup**).
- ** **Atenció:** Per a qualsevol comunicació amb la Secció el dissabte abans de l'excursió o el mateix diumenge (mitja hora abans de la sortida) **utilitzeu només** el telèfon **692620181 (Isidre Poch)**.
- ** El vocal coordinador d'aquesta sortida és l'**Isidre Poch (692620181)**. En tot moment cal respectar les seves indicacions.

SECCIÓ DE SENDERS

AE TALAIA

PER LES TERRES DE PONENT

Etapa 8: BALAGUER – CASTELLÓ DE FARFANYA OS DE BALAGUER

17 de desembre de 2017

DESCRIPCIÓ DE L'ETAPA

Tot i que en sortir de Balaguer encara anirem per entremig dels extensos camps que ens han acompanyat durant unes quantes etapes ben aviat els deixarem enrere i començarem a enfilar-nos pels contraforts de les serres Llarga i d'Os. A partir de Castelló de Farfanya remuntarem per la vall d'aquest riu fins arribar a Os de Balaguer on acabarem l'etapa.

Durant tot el recorregut no trobarem gaires marques del GR llevat de la circumval·lació a Castelló de Farfanya; ara bé, de Balaguer a Castelló de Farfanya, si que trobarem les fletxes grogues que senyalitzen el Camí de Sant Jaume procedent de Montserrat.

Horari		Distància (km)
Parcial	Total	
0:00	0:00	0,000

Comencem l'etapa d'avui a la plaça del Mercadal de Balaguer (219 m). Situats enfront de l'edifici de l'Ajuntament hem d'anar cap a la dreta i seguir pel carrer de la Botera que puja vers el portal del Gel; deixem alguns carrers laterals.

0:03	0:03	0,180
------	------	-------

Travessem la muralla pel portal del Gel (234 m) i seguim pujant amb fort pendent ara pel carrer de la Muralla. A la dreta, enlairat, podem veure-hi el mur del cementiri Vell de Balaguer.

0:04	0:07	0,370
------	------	-------

Arribem al capdamunt de la pujada (263 m). Hem de travessar el carrer dels Erals anant lleugerament cap a l'esquerra i seguir per la pista asfaltada que va cap a l'escorxador i el cementiri Nou; a l'esquerra hi ha un pal indicador del Camí de Sant Jaume. Anem per entremig de camps.

0:04 0:11 0,655

A l'esquerra deixem els camins d'accés a les granges del Marino i del Baró; a la dreta queden les naus de la Torre del Pagès.

La pista que seguim és el camí de la Creu Trencada; cap a la dreta, al fons, podem veure la paret del Montsec. Més endavant, a la dreta deixem la pleta del Rossell i la torre de la Candela.

0:09 0:20 1,355

Arribem en una cruïlla on hi ha la Creu Trencada (275 m). **Atenció:** Ací hem d'anar cap a l'esquerra vorejant amb precaució les obres que s'estan fent per a construir un pont. Un cop superat aquest tram d'obres hem de seguir per l'àmplia pista amb sòl de terra que segueix per aquesta banda.

0:03 0:23 1,490

Deixem un camí que surt cap a l'esquerra vers unes edificacions (277 m).

0:03 0:26 1,670

Deixem un altre camí a l'esquerra (277 m); a la dreta, una mica separat de la pista, hi ha el cobert del Villet. Una mica més endavant passem pel costat de les naus de la granja Gargassada.

Anem per entremig dels camps del Terrafort: Pel costat de la pista hi ha una canonada soterrada de conducció d'aigua construïda recentment; més endavant veurem una de les seves vàlvules de control.

0:10 0:36 2,450

Per la dreta surt el camí que va cap a la granja del Bessó (269 m).

0:04 0:40 2,750

A l'esquerra deixem el camí que va a la granja de l'Ardiaca (281 m).

0:06 0:46 3,165

Arribem en una cruïlla al costat d'una de les vàlvules de control de la canonada soterrada (287 m);

hem de deixar el camí que seguíem i anar cap a la dreta vorejant la vàlvula de control.

0:03	0:49	3,365
------	------	-------

Trobem una nova cruïlla amb un pal indicador (292 m); el camí travesser, que hem de seguir cap a l'esquerra, és el camí vell de Farfanya que vers la dreta ha quedat esborrat per les esplanacions que s'han fet en aquesta zona. Baixem lleugerament.

0:02	0:51	3,515	Reagrupament
------	------	-------	--------------

Després de travessar els camps pelats trobem un primer grup d'arbres al costat del camí (290 m). Deixem l'entrada a un camp a l'esquerra; pugem lleugerament.

0:02	0:53	3,665
------	------	-------

Per l'esquerra se'ns separa un camí (292 m).

0:04	0:57	3,975
------	------	-------

Travessem la rasa (tapada) d'una canonada soterrada (297 m). Seguim pujant lleugerament ara vorejats d'alzines i oliveres.

0:05	1:02	4,360
------	------	-------

Deixem un camí a l'esquerra que surt pel costat d'una fita (315 m); aquest camí queda tallat uns metres més endavant.

0:02	1:04	4,490
------	------	-------

Cap a la dreta puja un camí (319 m); seguim endavant, ara baixant lleugerament.

0:05	1:09	4,880
------	------	-------

Travessem una cruïlla (311 m). Més endavant passem a tenir ametllers a banda i banda; per l'esquerra del camí va un petit rec mig amagat pels matolls.

0:04	1:13	5,200
------	------	-------

A l'esquerra deixem un camí que se'n va per entremig del camp d'ametllers (316 m).

0:02	1:15	5,320
------	------	-------

Se'ns uneix un camí que baixa per la dreta (319 m). Pugem lleugerament.

A l'esquerra, una mica allunyades del camí, podem veure-hi les restes d'una edificació.

0:07	1:22	5,855
------	------	-------

Per l'esquerra se'ns uneix un camí (339 m).

Una mica més endavant se'ns uneix un camí per la dreta (excepcionalment) senyalitzat amb una creu de pas barrat (343 m). Pugem.

0:03 1:25 6,045

Deixem un camí a l'esquerra (349 m). Davant, al fons, ja es veuen les torres que hi ha al tossal del Castell a Castelló de Farfanya.

0:02 1:27 6,195

Per la dreta se'ns uneix un camí que baixa (349 m). Baixem lleugerament.

0:04 1:31 6,460

Se'ns uneix un camí força desdibuixat per la dreta (341 m).

0:02 1:33 6,570

Deixem un camí a l'esquerra (340 m). Més endavant tornem a pujar.

0:06 1:39 6,975

A l'esquerra deixem el camí d'accés al corral del Carrenyo (355 m).

0:01 1:40 7,055

Travessem la carretera que uneix la C-26 (Balaguer – Alfarràs) amb la C-12 (Balaguer – Àger); a l'altra banda, a l'esquerra, hi ha un pal indicador (357 m). Baixem; enfront ja veiem algunes de les cases de Castelló de Farfanya.

0:04 1:44 7,340

Se'ns uneix un camí que baixa per la dreta (336 m).

0:02 1:46 7,470

Desemboquem en un camí transversal amb un pal indicador a l'enforcall (331 m); hem de seguir-lo cap a la dreta. Uns metres més endavant deixem un camí que baixa cap a l'esquerra; el sòl passa a ser asfaltat.

A l'esquerra; a l'altra banda del riu Farfanya, hi veiem les cases del poble de Castelló de Farfanya i

davant, enlairades damunt d'un turó, l'església de Santa Maria i les torres de l'antic castell.

0:03 1:49 7,720

Passem per davant de la primera casa del poble que queda a la dreta del camí (330 m).

0:02 1:51 7,835

A la dreta hi deixem dos camins i un pal indicador (331 m); nosaltres hem de seguir pel camí asfaltat que ara baixa tot girant cap a l'esquerra.

Passem per davant de la sala polivalent i l'escola del poble; seguim baixant.

0:02 1:53 7,925 **Reagrupament**

Arribem al costat del riu Farfanya (319 m), enfront del pont que permet accedir al nucli del poble. Nosaltres no l'hem de passar; hem d'anar cap a la dreta pel camí asfaltat que segueix pel costat del riu aigües amunt.

0:05 1:58 8,285

Travessem el riu Farfanya per un pont (326 m); pugem.

0:01 1:59 8,345

Per l'esquerra se'ns uneix una pista procedent del poble (334 m); a l'enforcall hi ha un pal indicador. Una mica més endavant, a la dreta, hi ha un espai d'esbarjo amb taules i bancs.

0:02 2:01 8,430

Deixem un camí que puja cap a l'esquerra (337 m); més endavant deixarem d'altres trencalls a dreta i esquerra.

0:04 2:05 8,720

Per l'esquerra se'ns uneix el camí que baixa de la granja de Joan del Pere (337 m). Passem a frec de la nau del Ges Gros.

0:03 2:08 8,945

Arribem en una cruïlla amb un camí que surt cap a la dreta senyalitzat que va a l'ermita de Sant Domènec; en aquest punt, a l'esquerra, hi ha la font del Molí (337 m). **Atenció:** Tot i que hi ha un rètol dient que la pista que seguïem va cap a Os de Balaguer nosaltres l'hem de deixar i continuar pel camí que va cap a l'ermita de Sant Domènec.

0:02 2:10 9,035

Passem a frec de les edificacions del molí de la Torre (334 m). En una de les seves portes s'hi poden veure uns amulets espantabruixes.

Una mica més endavant creuem el riu Farfanya i fem un ampli gir cap a l'esquerra.

0:03 2:13 9,175

Deixem un camí que puja cap a la dreta (335 m).

Anem remuntant la petita vall del riu Farfanya tot deixant alguns camins d'accés als camps laterals.

0:11 2:24 10,020

Arribem en una bifurcació amb un pal de senyalització de l'ermita de Sant Domènec (362 m); hem de seguir per la branca de l'esquerra en direcció a l'ermita.

0:03 2:27 10,230

A l'esquerra, en un nivell inferior, podem veure-hi una gran bassa (366 m). A la dreta, dalt del turó, hi ha un mirador amb una creu, al costat de les restes de l'ermita de Sant Domènec.

0:02 2:29 10,385

Deixem un camí a l'esquerra que baixa i un a la dreta que puja vers les restes de l'ermita de Sant Domènec (366 m). Seguim remuntant la vall pel camí que ara s'anomena del Molí de Bòria.

0:07 2:36 10,875

A l'esquerra deixem un camí que baixa vers el riu (367 m).

0:05 2:41 11,225

Passem pel costat d'una petita edificació que queda a l'esquerra del camí (371 m). Ara, al costat del camí hi tenim un petit canal.

Davant nostre podem veure-hi les naus de la granja del Molí de Bòria i, més enllà, cap a l'esquerra, el poble d'Os de Balaguer on finalitzarem la caminada.

0:03 2:44 11,445

Per la dreta se'ns uneix un camí que baixa (376 m). Més endavant comencem a vorejar les naus de la granja del Molí de Bòria.

0:04 2:48 11,725 **Reagrupament**

Desemboquem en un camí transversal (375 m); l'hem de seguir cap a l'esquerra i uns metres més endavant, en arribar en una cruïlla, deixar-lo per anar cap a la dreta.

0:02 2:50 11,880

A la dreta deixem un accés a les granges (375 m). Pugem.

0:05 2:55 12,185

Deixem un camí que puja cap a la dreta (391 m).

0:02 2:57 12,355

Per la dreta se'ns uneix un camí força desdibuixat i a l'esquerra en deixem un que va vers una petita edificació envoltada d'arbres (389 m).

0:03 3:00 12,550

El camí de Sojorn se'ns uneix per la dreta; a l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització (394 m).

Anem deixant camins laterals que baixen als camps que hi ha al costat del riu, a l'esquerra, o bé pugem cap a la dreta. Davant, a tocar, ja tenim el poble d'Os de Balaguer.

0:11 3:11 13,395

Després de vorejar el tancat d'un petit hort deixem dos camins que pugen cap a la dreta, un endarrerir i l'altre endavant (397 m).

0:04 3:15 13,700

Cap a la dreta puja un ample camí cimentat; a l'enforcall hi ha un pal petit de senyalització (400 m).

0:02 3:17 13,855

Desemboquem en una pista asfaltada, al costat del pont del Farfanya; a l'esquerra hi ha un pal indicador (399 m). Nosaltres hem de seguir la pista asfaltada cap a la dreta en direcció al poble; pugem amb fort pendent.

0:07 3:24 14,175

A la dreta deixem una pista que, segons el pal indicador que hi ha a l'enforcall, va cap a l'ermita d'Aguilar (427 m). Seguim pujant.

0:02 3:26 14,250

Desemboquem en un carrer transversal (434 m); l'hem de seguir cap a la dreta. Una mica més endavant deixem un carrer que puja cap a l'esquerra.

0:04 3:30 14,425

Hem de deixar el carrer que seguíem i anar cap a l'esquerra pel carrer de la Font Vella (440 m). Pugem en direcció a l'església que veiem davant.

0:03 3:33 14,585

Arribem a la plaça de la Font d'Os de Balaguer (455 m); en aquest punt finalitzem l'etapa d'avui.

Equip de preparació (29/11/2017): Joan Andreu, Agustí Poch, Isidre Poch

Castelló de Farfanya

El municipi de Castelló de Farfanya, de 52,62 km² d'extensió, és situat a ponent de Balaguer, a la vall mitjana del riu de Farfanya, afluent del Segre per la dreta, que travessa el terme longitudinalment de N a S. Limita amb els municipis d'Os de Balaguer (N i NE), amb les Avellanes i Santalinya (per un punt, al cim de la Torreta, també al N), Balaguer (E), Menàrguens (S), Albesa (SW) i Algerri (W).

S'hi troba l'anticlinal de la Serra Llarga (435 m), que, des de sobre mateix de la vila, s'allargassa vers ponent fins a la Noguera Ribagorçana. Entre les fites orogràfiques i partides del terme es poden esmentar el serrat de l'Àliga (576 m), el de la Trinitat (sobre la Boga de Montpoal), el Vinyet i els pujols de Sant Tomàs, de Roca Roja i de la Torreta (616 m), a través dels quals el municipi confronta amb Os de Balaguer. El municipi comprèn la vila de Castelló de Farfanya, cap del municipi, i la granja de Torredà.

La vila de Castelló de Farfanya (358 m) és a la vora dreta del riu de Farfanya, al peu de tres tossals anomenats del Castell, de Montvell i de la Torre del Picó, o tossal de les Forques. De lluny, amb l'església de Santa Maria, les restes del castell de Castelló i les seves torres, té un aspecte de plaça fortificada d'un gran caràcter. De les antigues muralles de la vila només resta un portal de mig punt sota una torre quadrada bastida amb carreus, del segle XIV.

L'antic castell de Castelló de Farfanya, situat dalt d'un turó (el tossal del Castell) que domina la vila, remunta a l'època de dominació musulmana, tot i que s'hi han trobat vestigis d'una antiga fortificació romana. La suda musulmana era integrada per un conjunt complex de torres, fossats i muralles, distribuïts esglaonadament. En primer lloc, fora del recinte murat, hi havia les albarranes, torres de planta circular i alçat cònic fetes de pedra i argamassa i que tenien tres pisos i coberta de cúpula.

Més amunt hi havia el primer recinte murat, en què alternaven torres circulars o rectangulars i panys de mur. Finalment, el segon recinte, el sobirà, era dalt del turó. Aquest esquema es conservà després de la conquesta cristiana, tot i que les edificacions interiors foren renovades. Les diferents construccions del recinte sobirà i alguns panys de muralles, avui molt arruïnats, foren edificats al llarg dels segles XII al XV. En època moderna, sobretot a partir de la guerra dels Segadors, començà un llarg procés de modificacions i deteriorament gradual del castell fins que, durant la primera guerra Carlina, fou definitivament abandonat. En resten el portal d'entrada, la torre mestra i algunes estances amb volta de canó apuntada.

A llevant del castell hi ha l'antiga església parroquial de Santa Maria (gòtica), bastida entre el 1340

i el 1400 a iniciativa del comte Pere d'Urgell, en substitució de l'anterior, romànica. És un edifici d'una nau i absis poligonal, amb finestres ogivals i les cobertes d'aresta, que es troba gairebé en ruïnes. A la façana de migdia, on hi ha adossat un campanar de torre d'època més tardana, destaca el portal d'estil gòtic florit, bastit a la segona meitat del segle XV i que és ornat pels escuts de Foix i Navarra. En procedeixen dos retaules de pedra, gòtics, conservats a l'església de Sant Miquel de la vila, i un retaule gòtic, obra primerenca de Jaume Ferrer on encara és palesa la influència dels Serra, avui conservat al Museu Episcopal de Vic.

L'església parroquial de Sant Miquel, dins la vila, és un edifici d'origen medieval, que ha estat molt modificat posteriorment. Bastida probablement al segle XIII, és d'una nau coberta amb volta de canó apuntada; conserva el portal lateral, obrat dins la tradició de l'escola de Lleida, amb les arquivoltes decorades amb motius geomètrics i els capitells que combinen estilitzacions figurades i vegetals.

Al segle XVIII li fou afegida una altra nau a tramuntana, un portal nou (1751) i el presbiteri rectangular (1777) en substitució de l'antic absis. L'element més remarcable del conjunt és, però, l'altar major, un retaule gòtic de pedra procedent de l'església de Santa Maria, des d'on fou traslladat el 1936. Aquest retaule s'estructura en quatre carrers, dividits en tres cossos i acabats en gablets, que matisen la jerarquització imposada pel cos central, presidit per una marededeu, imatge de factura tardana. El retaule, datable al final del segle XIV i desigual en la seva execució, és molt notable pel que fa a la iconografia.

També es conserva, fragmentàriament, un segon retaule de pedra procedent de Santa Maria; en realitat es tracta d'un muntatge inadequat que integra elements dels antics retaules de Sant Andreu i de Sant Nicolau de Bari. L'estat deficient de conservació de l'edifici, i en concret el perill de ruïna imminent que presentava l'absis barroc, van fer necessària la construcció d'un absis nou, fet de formigó. Aquesta intervenció fou duta a terme amb el criteri de donar tanta rellevància com fos possible a l'altar major.

La plaça Major i la plaça de la Font, situades respectivament a banda i banda de la parròquia de Sant Miquel, formen el centre històric de la vila. En alguns sectors es conserva la trama urbana medieval, amb carrers estrets porxats que envolten ambdues places: el del Pont, el de la Saleta, el carrer Major, i altres com el Raval, la pujada del Torrent, i els horts tapiats vora el riu de Farfanya.

Altres monuments notables de la vila són la font barroca de la plaça de l'Església, del segle XVIII, els casals renaixentistes que hi ha prop de Sant Miquel (segles XVI-XVII), la casa de la vila o Paeria, la de la Inquisició i el palau setcentista dels Ducs d'Alba.

Os de Balaguer

El municipi d'Os de Balaguer tenia una extensió de 84,5 km² abans de l'annexió el 1964 d'una part del terme de Tragó de Noguera, arran de la construcció dels pantans de Canelles i Santa Anna; actualment té 136,03 km² i ha esdevingut límit amb la Llitera i la Ribagorça. Confronta, així, amb els municipis d'Àger (NE), les Avellanes i Santalinya (E), Castelló de Farfanya (S), Algerri (SW), Ivars de Noguera (W), i amb els termes aragonesos de Valldellou i Camporrells, (W, a la Llitera), i d'Estopanyà i Viacamp (NW, de la Ribagorça).

El municipi comprèn, al SE l'enclavament de Gerb, separat del territori principal pels termes de Castelló, a ponent, i de les Avellanes i Santalinya, a tramuntana. Aquest enclavament limita, a més, amb Camarasa (N i E) i amb Balaguer (per tot el sector meridional).

L'antic terme d'Os de Balaguer és situat en una bona part als Aspres de Montsec, a la vall alta del riu de Farfanya, des de les partides del Congost i el Tossalet dels Tocs a tramuntana, al límit amb el terme de les Avellanes i Santalinya, fins al Vinyet, prop d'on desguassa el barranc del Pla de Bòria, al termenal amb Castelló de Farfanya.

Al S del congost de Canelles hi ha la resclosa del pantà de Canelles i la central hidroelèctrica. El pantà, amb capacitat per a 716 milions de m³, és el més gran de la conca de la Noguera Ribagorçana i les seves cues, per pèrdues a través de les calcàries mesozoiques del congost de Canelles, no arriben, com era previst, a l'altura de Casserres del Castell, al Riu Guart i al Pont de Montanyana (Ribagorça).

El terme comprèn la vila d'Os de Balaguer, cap de municipi, el poble de Gerb, les urbanitzacions del Club Segre, Cantaperdius i Torre Serra, el monestir de Bellpuig de les Avellanes (també denominat Santa Maria de Bellpuig de les Avellanes), els santuaris de Cérvoles i d'Aguilar, i una part important de l'antic terme municipal de Tragó de Noguera, que inclou els pobles de Tragó i Blancafort, negats pel pantà de Santa Anna, Canelles i Alberola, i també la quadra de Salaverd i l'antic monestir de Vallverd.

La vila d'Os de Balaguer (463 m) és al peu del castell, damunt un turó que domina un congost a la riba esquerra del riu de Farfanya. L'antiga població era emmurallada i l'eix principal de la vila és un carrer llarg, paral·lel al riu de Farfanya.

L'església parroquial de Sant Miquel, del segle XVII, té una magnífica façana barroca, tres naus i un campanar de planta quadrada que a mitja alçada es fa poligonal. És documentat que, el 1593, el

mestre Muro, argenter de Lleida, hi realitzà treballs artístics. L'obra s'acabà el 1700, any que es construí la font monumental de Sant Petiot, pariona de les de Bellpuig de les Avellanes, Castelló i Algerri.

Al cim d'un turó que domina la vila s'alcen les restes del castell d'Os. La part més antiga del castell d'Os de Balaguer correspon a una torre gairebé cilíndrica, que podria datar del segle XII. Posteriorment el castell fou reedificat i restaurat en temps dels Siscar com a casal fortificat. Data d'aleshores la capella de Santa Bàrbara, del castell. La galeria que hi havia a la banda solana, sobre el camí de Balaguer, s'enderrocà vers el 1960.

L'any 2011, s'inaugurà la rehabilitació de la casa natal de Leandre Cristòfol i Peralba, situada al centre de la vila, que s'ha museïtzat i on s'exposen una quinzena d'obres entre escultures figuratives i surrealistes, dibuixos i tot tipus d'objectes personals i familiars. El projecte de rehabilitació també ha inclòs el Mas Gorreta, la masia familiar d'una planta situada a uns 12 km d'Os de Balaguer, on l'artista s'inspirava i creava les seves obres.

La vila celebra la festa major per Sant Miquel (29 de setembre). Pel maig es fa un aplec a l'ermita de la Mare de Déu d'Aguilar, per la Segona Pasqua se'n fa un altre a l'ermita de la Mare de Déu de Cérvoles i, el 6 d'agost, a Sant Salvador. Des del 1987, l'últim diumenge d'abril, es fa una trobada de campaners.

BIBLIOGRAFIA

** Institut cartogràfic de Catalunya

<http://www.icc.cat/>

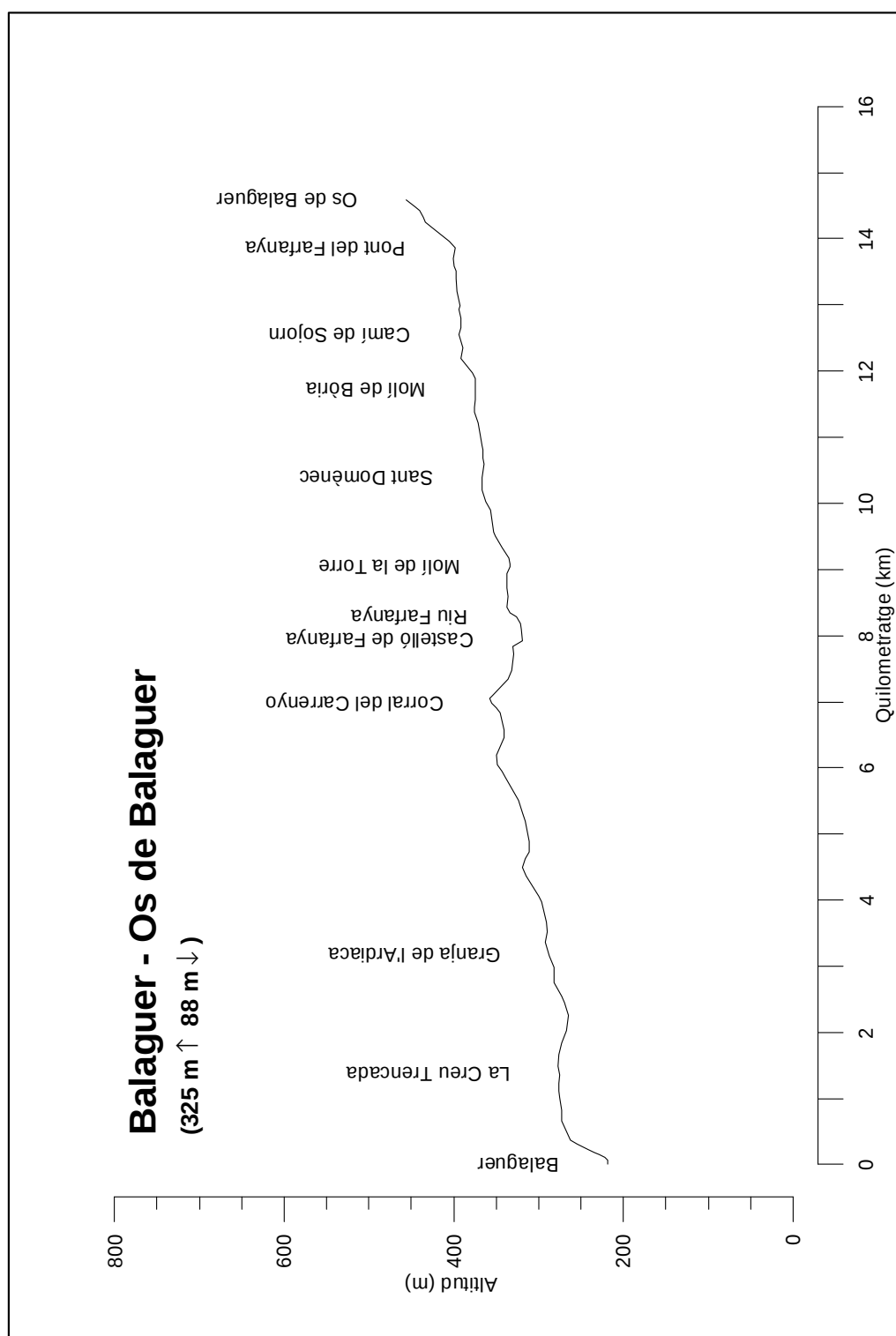
** Enciclopèdia Catalana

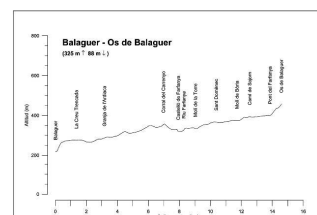
<http://www.enciclopedia.cat/>

** Viquipèdia

<https://ca.wikipedia.org/wiki/Viquip%C3%A8dia>

Agustí Poch, desembre de 2017

ICGC Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya

Per les Terres de Ponent, GR-3
Etapa 08, 17 - Desembre - 2017

Balaguer - Castelló de Farfanya - Os de Balaguer

